

Pornaisissa järjestettiin vammaisille oikeita töitä

Terveiden ennakkoluuloihin törmätään vieläkin

Pornainen

Mirja Teittinen (39) nauttii, kun voi kattaa pöytää Aurinkomäen palvelukeskuksessa, korjata astiat ja tiskata koneella. Ilman Mirjaa oltaisiin jo vähän pulassa, sen huomaa lomaviikon aikana.

Mirja Teittinen on lievästi kehitysvammainen ja yksi niistä viidestä henkilöstä, joille Pornainen kunta on tarjonnut vaihtoehdon suojaotyökeskuksen sijaan.

Aurinkomäen palvelukeskuksen johtaja **Pirkko Pöyhtäri** ja kunnan sosiaalisihteri **Arja Tolttila** olivat neljä vuotta sitten samaa mieltä Uudenmaan erityishuoltopiirin kanssa siitä, että

vammaisia ei tarvitse eristää muusta yhteiskunnasta.

Pirkko Pöyhtäri on itse työskennellyt aiemmin erityishuoltopiirissä ja kykeni perustelevaan näkemyksensä muillekin. Kehitysvammaisten tilapäisperhehoitajana hän on työnsä ohella edelleen, ollut jo kymmenen vuotta.

Arja Tolttila sanoo ennakkoluulojen olleen suuria, asiaan oli itse uskottava, ajettava sitä eteenpäin ja oltava välittämättä huhuista. Rohkeat naiset tekivät mahdolliseksi sen, mikä nyt neljän vuoden jälkeen saa kiitosta omaisilta ja vammaisten kanssa yhdessä työtä tekeiltä.

– Teimme räätäilytyönä jokaiselle sopivan tehtävän, sanoo

Pirkko Pöyhtäri.

– Talonmies tarvitsi apua ja yksi vammaisista oli kiinnostunut ulkotöistä. Toinen viihtyi keittiössä, kolmatta miellyttivät pienet toimistotyöt. Kaikille löysimme paikan.

– Erityishuoltopiirin palvelut ovat edelleen käytettävissä, korostaa Arja Tolttila. Työskentely normaaliyhteisössä tarjottiin aiemman työkeskuksessa olon tilalle mielekkäämpänä vaihtoehtona.

Vammaisille maksetaan pieni, veroton ahkeruusraha. Kansaneläkettä saavina he eivät voi varsinaisessa palkkatyössä olla, eläke pieneni. Ahkeruusraha maksetaan myös loma- ja sairausa-

joilta.

Säästösyistä kunta ei toimenpiteeseen ryhtynyt, kuten alussa moni arveli. Kuultiin jopa puheita siitä, että henkilöt olisi sijoitettu laitoshoitoon.

– Nyt uskallamme jo suunnitella vajaatyökykyisille vastavaa, mainitsee Arja Tolttila, mutta lisää, että pienestä kunnasta on vaikea löytää tehtäviä ja edelleenkin törmätään terveiden ihmisten ennakkoluuloihin.

Elämään tuli iloa

Annikki Teittinen on tyytyväinen tyttärensä puolesta.

– Mirjan elämä on saanut enemmän sisältöä Aurinkomäessä olon aikana. Työkeskuksessa kun on pelkästään kehitysvammaisia ja kaikki eritasoisia. Mirjalla ei ollut mahdollisuutta kehittyä esimerkiksi kielellisesti.

– Nyt sisarusketkin sanovat, että on tapahtunut suuri muutos. Sanavarasto ja kielen käyttö on aivan toista luokkaa, Mirja käyttää sanontoja, sutkauksia ja humoristisia ilmauksia kuten muutkin. Osallistuu keskusteluun, koska voi seurata aikaa ja päivän tapahtumia.

Mirja Teittinen itsekkin iloitsee siitä, että saa ruokailla yhdessä muun henkilökunnan kanssa ja samassa pöydässä, jossa kunnan toimiston väkikin istuu.

– Sanon joskus leikilläni, että ota eväät mukaan, mutta se ei tule kuuloonkaan, nauraa Annikki Teittinen. On tärkeää, että ei eristetä ja sitä ei Aurinkomäessä tehdä.

Saini Hovi on 68-vuotias, joskaan sitä ei uskoisi. Niin ripeästi ja täsmällisesti viikkautautuu pyyhkiäntä mankeleihin ja silitystyön jäljestä voisi ottaa oppia.

Keittiöaskareet sujuvat Mirja Teittiseltä jo rutiinilla.

Saini on kuuromykkä ja taitaa itse viittomakielen, jota taas valitettavasti muut eivät osaa. Onkin hämmästyttävää miten pienistä liikkeistä Saini ymmärtää toisten viestit, on ollut pakko oppia.

Saini Hovi tuli työkeskuksesta ensin päiväkotiin, mutta siirtyi vähitellen Aurinkomäkeen, jossa hänen apuaan tarvittiin sekä pyykin käsittelyssä että tiskauksessa.

Yksinään asuvalle aamupäivä muiden parissa on niin antoisaa, että eläkeään saavutettuaan Saini Hovi halusi jatkaa entiseen tapaan lyhyempää päivää tehden.

Hilkka Kanervikko on omaisena tyytyväinen ratkaisuun.

– Omaisvastuu on suuri, vaikka kehitysvammaisten asiat onkin hyvin hoidettu.

Kuuromykkä tarvitsisi tulkin asiointeihinsa, mutta niitä on erittäin vaikea käytännössä saada esimerkiksi lääkärisäkäynteihin. Viittomakielen tulkeista on pulaa.

– Samoin matkustaminen yksin bussilla Porvooseen on liian vaikeaa, kuvaa Hilkka Kanervikko. Saini ei linja-autosemalta osaisi suunnistaa mihinkään, taksia taas ei voi tilata, kun ei kykene puhumaan.

Omaista tarvitaan jokapäiväisenä apuna rahankäytössäkin.

Kanervikko on ollut sisarensa apuna jo lähes kolmekymmentä vuotta, mutta sanoo silti kaipaavansa enemmän tietoa vammaispalveluista ja niissä tapahtuvista muutoksista.

Onnistunut malli

Uudenmaan erityishuoltopiirin aluejohtaja **Pirkko Männistö-Halli** pitää Pornainen mallia erittäin onnistuneena ja hyvänä esimerkiksi muuallakin noudatettavaksi.

– Mielestäni he ovat kohdanneet kuntalaisen oikealla tavalla. Pornaisissa ollaan ajan tasalla näissä asioissa, edelläkävijyyteen on uskallusta.

– Toisaalta tarvitaan myös tietoa. Ratkaisu ei olisi onnistunut näin hyvin ilman huolellista etukäteissuunnittelua. Asiaan piti paneutua, kuten tehtiinkin.

Asenteisiinkin piti vaikuttaa, kaikki eivät ymmärtävästi ole yhtä hyväksyviä erilaisuudelle, myöntää Männistö-Halli.

– TUULA FORSSKÄHL

Saini Hovi on ylittänyt eläkeiän, mutta työssäolo on edelleen päivän parasta aikaa. Huomaa olevansa avuksi muille.